

Hírösszefoglaló rovatunkban a MTA-DE Közszolgáltatási Kutatócsoport munkájában résztvevő egyetemi hallgatók írásait közöljük. A rovat célja, hogy a Közjavak blog és folyóirat profiljába illeszkedő, – a közjog területét tágran értelmezve – legfrissebb tudományos hírekről, álláspontokról, az egyes közjogi szervek döntéseiről első kézből nyújtson információt az olvasóközönségnek.

DÖNTÖTT AZ EJEB A MAGYAR TANKÖNYVPIAC ÁLLAMOSÍTÁSÁNAK ÜGYÉBEN*

2019. március 19-én elutasította az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) öttagú tanácsa a magyar kormány fellebbezését abban az ügyben, melyben a törvényszék elsőfokon elmarasztalta Magyarországot a tankönyvpiac állami monopolizálása miatt. Ezzel jogerőssé vált az EJEB 2018. október 16-án meghozott döntése.

Az ügy 2013. március 26-án került az EJEB elé, mivel három nagy cég, -akik a tankönyvek forgalmazásával foglalkoztak a 2013-as szabályozás bevezetése előtt- kérelmet terjesztettek elő a bírósághoz, azon az alapon, hogy Magyarország megsértette az Egyezmény 1. Kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot, a 6. cikk szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot és ezekkel összefüggésben a jogorvoslati jogot biztosító 13. cikket, valamint a diszkriminációt tiltó 14. cikket.

Az ügy előzménye az volt, hogy az a három cég, akik a kérelmet előterjesztették 2013 előtt tankönyvek forgalmazásával foglalkoztak, azonban 2013-tól az állami szabályozás következtében kiszorultak a piacról. Mivel az új szabályozás szerint: „az iskolai tankönyvek megrendelése, megvásárlása, leszállítása, valamint a tankönyvek beszerzési árának megállapítása az állam feladata, melyet az állami tulajdonban lévő Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft. lát el.”

A kérelmezők az összes hazai jogorvoslati lehetőség -kivéve az alkotmányjogi panasz-kimerítését követően fordultak az EJEB-hez. Bár a kérelmezők az alkotmányjogi panaszt is benyújtották az Alkotmánybírósághoz, de annak döntését nem várták meg, mivel szerintük hatékony jogorvoslatot nem remélhettek ettől a testülettől, hiszen még, ha az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezi is a vitatott jogszabályt, az sem fogja orvosolni az általuk

* Az összefoglalót készítette: *Soltész Péter Ádám*, joghallgató, DE ÁJK

elszenvedett anyagi károkat. Az Alkotmánybíróság végül érdemi vizsgálat nélkül el is utasította a panaszt.

A kérelmezők a kérelemükben a fent említett cikkek megsértésére hivatkoztak, mivel szerintük „az állam központilag monopolizálta az iskolai tankönyvek piacát és 20 százalékos árrést alkalmaz, mely a korábbi piaci verseny során alkalmazottnál is magasabb, illetőleg a korábbi piaci szereplőknek semmilyen kártalanítást nem nyújtottak ezen intézkedések miatt”. A kérelmezők hangsúlyozták továbbá azt is, hogy „az EJEE Első Kiegészítő Jegyzőkönyvében foglalt tulajdon fogalmát tágan kell értelmezni, és a fizikai javakhoz hasonlóan bizonyos jogok és érdekek is tulajdonnak minősülhetnek. Így jelen esetben a kérelmezők által felhalmozott jelentős üzleti know-how, az ügyfélkapcsolati kör (iskolákat és iskolai kiadókat) is a tulajdon körébe tartoznak, ugyanis ezek is értéket képviselnek a tankönyvek terjesztésében. A kérelmezők továbbá kifejtették, hogy az állam az új rendeletek révén nem egyszerűen korlátozta üzleti tevékenységüket, hanem teljesen lehetetlenné tette azt.”

Ezzel szemben a magyar kormány a kérelem elutasítását kérte, érvei a következők voltak. Először is vitatta azt, hogy a kérelmezők kimerítették volna az összes hazai jogorvoslati lehetőséget, továbbá a kormány szerint az „ügyfélkör” nem tartozik az EJENY által védett tulajdon kategóriába, mivel az EJEE hatálya jövőbeni tulajdon megszerzésére nem terjed ki. Hivatkozott ezzel kapcsolatban arra is, hogy a kérelmezők 2013 után ugyanúgy részt vehetnek a közbeszerzéseken, mint korábban, így nincsenek kizárva a piacról. Végül a magyar kormány azt is felhozta érvként, hogy a magyar állam jogszerűen járt el, hiszen a hatóságok számára széles mérlegelési lehetőséget biztosítottak a jogszabályok megváltozására.

A felek által felhozott érvek után a bíróság megvizsgálta a kérelmet, de csak a tulajdonjog védelmét biztosító 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikk vonatkozásában. A vizsgálat alapján megállapította a bíróság, hogy a kérelmezők által hivatkozott elveszített ügyfélkör az Egyezmény hatálya alá tartozik. Ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy ugyan elképzelhető, olyan tevékenység –pl.: a veszélyes üzleti tevékenység esetében-, ahol indokolt lehet az olyan állami szabályozás, amelynek következtében a valamely személynek a magántulajdona vagy az ügyfélköre elveszik, azonban jelen ügyben az állami szabályozással való központosításnak nem volt legitim oka.

A szabályozás következtében monopol piac alakult ki, melyben az érintettek olyan helyzetbe kerültek, hogy az ügyfélkörük fenntartása, illetve üzletük folytatása lehetetlenné vált. Egyetlen pályázatra sem hívták őket, tehát de facto kizorultak a tankönyvpiacról. Kártalanításukról pedig nem gondoskodott az állam annak ellenére, hogy az érintettek a tankönyvpiacon kívül nem tudtak folytatni más gazdasági tevékenységet. Megállapította továbbá a bíróság azt is, hogy a szabályozás sem a szülőknek, sem a diákoknak nem volt hatékony,

illetve, hogy a 20%-os árrés alkalmazása lényegesen meghaladta a kérelmezők által korábban realizált hasznot.

Ezek alapján az EJEB arra az álláspontra jutott, hogy „a kérelmezők tulajdonhoz való jogába való állami beavatkozás aránytalan volt az elérni kívánt célhoz képest és az új szabályozással járó jelentős hátrányokat pedig a kérelmezőknek maguknak kellett viselnie, így Magyarország megsértette az EJENY 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkét”. A kártérítés összegéről viszont csak később fog dönteni az Emberi Jogok Európai Bírósága.

Források jegyzéke:

- <http://www.atv.hu/belfold/20190319-jogeros-elmarasztalta-magyarorszagot-strasbourg> (2019.03.26.)
- <https://jogaszvilag.hu/vilagjogasz/ejeb-elkaszalt-tankonyvpiaci-allamositas/> (2019.04.05.)
- <https://ejeb.atlatszo.hu/2019/01/23/konyv-tar-egyezmenyszer-to-volt-a-hazai-tankonyvpiac-allamositasa/> (2019.03.26.)
- https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/08_Uitz_Renata.pdf (2019.04.05.)
- <https://smartlegal.hu/hu/publikaciok/torvenyes-volt-a-tankonyvpiacrol-valo-allami-kiszoritas---strasburg-dontott> (2019.03.26.)
- <https://merce.hu/2019/03/19/az-emberi-jogok-europai-birosaga-jogerosen-elitelte-a-magyar-tankonyvpiac-atalakitast/> (2019.04.05.)
- <https://24.hu/belfold/2019/03/19/tankonyvek-allami-monopolium-emberi-jogok-europai-birosaga-jogeros-itelet/> 2019.04.05.)

ÚJ FEJLEMÉNYEK BREXIT-ÜGYBEN: MI JÖHET MÉG?*

Az április 10-i esti rendkívüli EU-csúcson eldőlt, hogy október 31-ig kapnak újabb haladékot a britek a kilépésre. A brit alsóházban már háromszor utasították el Theresa May és az EU megállapodását a kilépés feltételrendszeréről. A britek az eredeti március 29-i határidő helyett április 12-ig volna kaptak haladékot az EU-tól. May viszont ennek a határidőnek is a meghosszabbítását kérte a rendezetlen Brexit elkerülése érdekében. May eredetileg június 30-ig kért volna halasztást, az uniós tagállamok többsége viszont 2019 decemberéig, vagy 2020 márciusáig vagy toltta volna ki a határidőt. Azonban Franciaország erősen ellenezte, hogy ilyen sokáig halogassák a kilépést.

Az EU-csúcs

Az őszi tartó halasztás mellett szólt érvként, hogy a májusi EP-választást követő hónapokban, és az augusztusi teljes jogalkotási szünetben kevés olyan uniós döntés születik, amelyeket bármilyen módon veszélyeztethetne a brit kormány.

Az is eldőlt, hogy Nagy-Britanniának EP-választásokat kell rendeznie, hacsak nem tudják tető alá hozni a kilépést május 22-ig. Erre azonban a jelenlegi brit belpolitikai helyzet viszonylag kevés eséllyel kecsegtet. Ehhez kapcsolódóan viszont maradt egy fontos kitétel: ha nem tartják meg az EP-választást, június 1-jén rendezetlen Brexit következik.

May kijelentette: ha a parlamentnek május 22-ig sikerülne elfogadnia a Brexit feltételrendszeréről szóló megállapodáscsomagot, akkor az Egyesült Királyság május 31-én, brit idő szerint 23 órakor kiléphetne az Európai Unióból. A Brexitet a júniusi EU-csúcson veszik majd újból napirendre az addig lezajló események fényében, kiadva egy értékelést a helyzetről.

Donald Tusk a következőképp nyilatkozott: „Az elkövetkező 6 hónapban az ügy teljes egészében a szigetország kezében van. Ratifikálhatják a kiválási egyezményt, ebben az esetben véget ér a hosszabbítás. Újragondolhatják a Brexit-stratégiát. Még a kilépési szándékot is visszavonhatják.”

* Az összefoglalót készítette: **Gulyás Lilla**, joghallgató DE ÁJK

Források jegyzéke:

- https://index.hu/kulfold/eurologus/2019/04/10/brexit_halasztas_csucstalalkozo_dontes_nagy-britannia/
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/brexit-theresa-may-hazaert-es-magyarazza-a-bizonyitvanyt.4.320687.html>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/a-brexit-maratonbol-most-lett-vegkepp-brexit-retesztaszta.4.320571.html>
- <https://www.vg.hu/kozelet/kozeleti-hirek/theresa-may-szerint-nem-vesznek-reszt-az-ep-valasztasokon-1458316/>

EP: TÖBB SZABADSÁG JÁR AZ APÁKNAK*

Az Európai Parlament döntése alapján, minden apának legalább tíz nap szabadság jár a gyermeke születése után. Minden apának vagy vele egyenrangú társszülőnek (ahol a nemzeti szabályozás ilyet meghatároz) joga lesz legkevesebb tíz munkanapig tartó apasági szabadságra gyermeke születésének, örökbefogadásának időszakában. Ez a tíz nap a gyermek halvaszületése esetén is jár, mely időszak alatt a betegszabadság idején járó bérre jogosult.

Az Európai Parlament továbbá két hónapja, át nem ruházható fizetett szabadsággal egészítette ki a jogszabályt. Ennek igénybevételére mind a két szülő alanyi jogon jogosult, elősegítve ezzel, hogy a gyermekgondozási feladatokból a felek egyenlően kivehessék a részüket.

Az új szabályozás célja a nemek közötti egyenlőség elősegítése, valamint reagálás a társadalomban bekövetkező változásokra.

A jogalkotó által megalkotott irányelv a tagállamok hatáskörébe utalja annak meghatározását, hogy a szülői szabadság idejére járó bér vagy juttatás minimum mértékét. Az, hogy bármelyik szülő igénybe tudja venni a szabadságot segít a családok anyagi helyzetének stabilizálásában. Erre tekintettel a tagállamoknak a szabadság idejére járó bér mértékét úgy kell meghatározni, hogy ne okozzon jelentős jövedelemkiesést, ha a jobban kereső szülő veszi igénybe a szabadságot. A gyermekszületés esetére járó szabadság mellett a rokonukat személyesen gondozó vagy a velük egy háztartásban élő, súlyosan beteg vagy életkorából fakadóan gondozásra szoruló személyt ellátó munkaerő számára nyújtandó szabadságról is rendelkezik az irányelv. Számukra évente öt nap gondozói szabadságok kell kiadni.

Mind a szülők, mind a gondozók kérhetik a rugalmas munkarend szerinti munkavégzés engedélyezését, például azt, hogy távmunkában dolgozzanak. Az ilyen kérelmek elbírálásakor munkavállalónak nem pusztán saját erőforrásait és működési kapacitását kell mérlegelnie, hanem a fogyatékos, súlyosan beteg gyermek szülei, vagy az egyedülálló szülők esetében felmerülő extra igényeket is.

A hatályos szabályozás szerint gyermek születésekor minden apának jár 5 munkanap munkaidő-kedvezmény, ha ikergyermekek jönnek a világra, akkor pedig 7 munkanap, ami időt a gyermek születésétől számított második hónap végéig kötelező a munkáltatónak kiadnia a munkavállaló kérésének megfelelően. Az irányelv átültetésére a tagállamoknak három év áll a rendelkezésükre.

* Az összefoglalót készítette: *Salya Fruzsina*, joghallgató DE-ÁJK

Források jegyzéke:

- https://index.hu/gazdasag/allas/2019/04/04/az_ep_megszavazta_hogy_legalabb_10_szabadnapja_legyen_egy_evben_az_apaknak/
- <http://www.csalad.hu/2019/04/04/tobb-szabadsag-jar-ezentul-a-szuloknek>
- https://hvg.hu/gazdasag/20190404_Dontott_az_EP_sokkal_tobb_szabadsagot_kell_adni_az_apaknak_mint_eddig

AB HATÁROZAT A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS ALKOTMÁNYOS VÉDELMEINEK HATÁRÁRÓL*

Az Alkotmánybíróság 2019. április 9-én hozta meg azt a határozatát, amelyben azt értelmezte, hogy meddig tart a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos védelme.

Az ügy alapjául az szolgált, hogy az indítványozók 2017. április 14-én Szombathelyen egy járdaszakasz berepedezett részeit lemosható színes festékkel lefestették. Elmondásuk szerint cselekményüket balesetmegelőzési, illetve a közvélemény figyelemfelkeltésének céljából követték el. Az indítványozók által tanúsított magatartás azonban a hatóság szerint a köztisztasági szabálysértés tényállását merítette ki, így ellenük szabálysértési eljárást indítottak. Az eljárás során megállapították felelőségüket és intézkedésként figyelmeztetésben részesítették őket. Az indítványozók azonban megtámadták a hatósági határozatot, melyet viszont az elsőfokú bíróság hatályában fenntartott.

Ezt követően az indítványozók a sérelmezett bírói döntése ellen alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, kérve annak Alaptörvény-ellenességének megállapítását. Szerintük a bírói döntés „sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított szólásszabadságukat és a X. cikk (1) bekezdésében foglalt, a művészeti alkotás szabadságához fűződő jogukat”.

Az Alkotmánybíróság a panaszt befogadta és megalapozottnak találta, így megvizsgálta, hogy valóban Alaptörvény-ellenes-e a bíróság döntése. Ezzel kapcsolatban először azt vizsgálták, hogy az ügy kapcsolatban van-e a véleménynyilvánítás szabadságával, vagyis a kifogásolt cselekmény a szólásszabadság hatály alá tartozik-e, mert ha igen, akkor alkalmazni kell rá a szólásszabadság védelmét biztosító alkotmányjogi mércéket. Az AB ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy egy cselekmény akkor tekinthető szólásszabadság hatálya alá tartozónak, ha a cselekményt elkövető a vélemény kifejezése céljából cselekedett és a közlés választott formája objektív módon is alkalmas eszköznek tekinthető a gondolatok közlésére.

Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítással kapcsolatban leszögezte, hogy az nem csak írásban vagy szóban történhet, hanem megvalósulhat azon túli kommunikációs aktusokkal is, amennyiben azok kapcsolatban állnak a

* Az összefoglalót készítette: *Soltész Péter Ádám*, joghallgató DE ÁJK

véleményszabadság alkotmányos igazolásával. Ezt alátámasztja 4/2013. (II. 21.) AB határozat is, mely szerint „a véleménynyilvánító nemcsak szavakkal, hanem például képek, szimbólumok használatával vagy ruhadarabok viselésével is megoszthatja gondolatait” Ezek alapján az AB arra kereste a választ, hogy a betöredezett járda repedésének színes festékekkel való befestése, tekinthető-e a véleménynyilvánítás alkotmányosan védett tárgykörébe tartozó cselekménynek.

Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban először kimondta azt, hogy a bíróságok feladata megítélni azt, hogy a konkrét magatartás vandalizmus, vagy alkotmányos védelemre igényt tartó cselekmény-e. A megítélés során pedig jelentősége van annak, hogy a cselekmény nyilvánosság előtt értelmezhető közlés volt-e vagy sem. A bíróságoknak továbbá a megítéléskor a véleménynyilvánításnak más alapjoggal való kollízióját, - így különösen a tulajdonhoz való joggal való kapcsolatát- is figyelembe kell venniük.

Másodsorban az AB a cselekményeket véleménynyilvánítás szabadságához való jog megnyilvánulásaként értékelte. Szerinte az indítványozók ezzel a cselekményükkel a járda elhanyagolt állapota ellen tiltakoztak és arra akarták felhívni a figyelmet, hogy a járda kijavítására lenne szükség. Ezek alapján a konkrét cselekmény a nyilvánosság számára értelmezhető közlés volt. Továbbá hangsúlyozta, hogy az érintett járdaszakasz befestése nem okozott maradandó állagsérelmet az érintett felületen és a közlés objektív módon is alkalmas volt az üzenet továbbítására.

Az Alkotmánybíróság megemlítette azt is, hogy az eljáró hatóság és bíróság pusztán, azért állapította meg az indítványozók felelőségét, mert fennállt a cselekményük véleménynyilvánításhoz kapcsolódó jellege. Ezt azzal indokolta, hogy a fenti két szerv indoklása szerint csak az alapján vonta az indítványozókat felelőségre, mert megállapítható volt, hogy cselekményük beszennyezte a járda felületét, ugyanakkor a járda felületének más beszennyezése esetén (pl.: mikor arra sáros lábbal rátapostak, vagy ha arra krétával aszfaltrajzot készítettek), nem került sor a felelőségre vonásra, mivel ezekben az esetekben a cselekmény véleménynyilvánításhoz kapcsolódó jellege hiányzott.

Megállapította még, hogy a befestés olyan relatíve tartós figyelemfelkeltésre adott volna lehetőséget, amelyet semmilyen más módszer alkalmazása nem tett volna lehetővé. Továbbá a közterület tulajdonosa hallgatólagosan hozzájárult a cselekmények tanúsításához azzal, hogy nem lépett fel velük szemben a Szabs. tv. rendelkezései alapján. Ez a ráutaló magatartással történő tulajdonosi hozzájárulás pedig a cselekmény jogellenességét kizárja. Ezek alapján a véleménynyilvánítás szabadságának a tulajdonhoz való jogra tekintettel történő korlátozása aránytalan volt.

Végül az AB megállapította, hogy a bírói döntés nem értékelte megfelelően az indítványozók cselekményének véleménynyilvánítás szabadságával összefüggő jellegét, s emellett nem végezte el megfelelően a szükségességi-arányossági tesztet, így aránytalan módon korlátozta az indítványozók

véleménynyilvánításhoz való jogát. Emellett rögzítette, hogy a két szerv csak az alapján állapította meg az indítványozók felelőségét a köztisztasági szabálysértés vonatkozásában, hogy cselekményük a szólásszabadság körébe tartozott. Hangsúlyozta továbbá, hogy cselekmények társadalomra való veszélyessége nem állt fent, mivel „egy, a magántulajdon tárgyát nem, vagy csak a tulajdonos beleegyezésével érintő, a köztulajdon tárgyában állagsérelmet nem okozó, kommunikációs üzenetet hordozó cselekmény a véleménynyilvánítás alkotmányosan védett körébe sorolható.” Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Járásbíróság végzését megsemmisítette. Végezetül érdekesség képen megemlíthető, hogy AB többségi határozatához 5 különvéleményt és 2 párhuzamos véleményt fűztek a bírák.

Források jegyzéke:

- [http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/47337aa1bf8e688ec12581da004e1048/\\$FILE/14_2019%20AB%20határozat.pdf](http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/47337aa1bf8e688ec12581da004e1048/$FILE/14_2019%20AB%20határozat.pdf) 7. oldal (2019.05.02.)
- <https://www.jogiforum.hu/hirek/40390> (2019.05.02.)

A KUKAHOLDING AKTUÁLIS FEJLEMÉNYEI*

Míg februárban káosz uralkodott a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelői Zrt. körül, addig tavaszra úgy néz ki, rendeződik a helyzet. A legutóbbi megoldásra váró probléma az egyszerre megérkezett, összevont számlák körül forgott. Az alapvető jogok biztosa jelentésében emiatt alaposan elmarasztalta az NHKV-t, hiszen hosszú időn keresztül nem tett eleget a negyedévenként esedékes számlázási kötelezettségének. Ilyen esetekben a kukaholding köteles lett volna tájékoztatni a lakosságot ennek okáról és következményeiről, azonban ez nem történt meg.

A hulladékgazdálkodásért felelős cég álláspontja alapján azonban minden rendben van a számlákkal, hiszen már 2018 végén megkezdte a szemétszállítási díjak kiküldését, és minden ügyfél részére biztosítja a kamatmentes részletfizetési kedvezményt. Március végéig körülbelül 3800-an éltek ezzel a lehetőséggel.

Időközben a személyi vezetésben is változások következtek be, a legfőbb ezek közül, hogy a tavaly nyáron kinevezett Gyalog Gábor helyett Pankucsi Zoltán lett a NHKV igazgatósági elnöke. A leváltott elnök neve pedig már nem is szerepel a szerv vezetői között. A kukaholding új elnöke az elmúlt években számos jelentős projektben vett részt (pl.: online pénztárgépek), emellett a hazai és európai uniós adózási és számviteli jogalkotásnál is jelen volt, mint például az audit reformnál és az új vámtörvényél. Magas pozíció betöltése is fűződik a nevéhez, hiszen a Nemzetgazdálkodási Minisztérium adózásért és számvitelért felelős helyettes államtitkár tisztségét tudta magáénak. Ezenkívül Búsi Lajos lett új igazgatóság tag, aki parlamenti képviselői is volt, és a Földművelésügyi Minisztériumban helyettes államtitkárként tevékenykedett. Az egykori fideszes szentendrei önkormányzati képviselő Dukai Miklós is új tagként szerepel a szerv vezetői között, aki amellett, hogy Belügyminisztérium önkormányzati helyettes államtitkára volt, 2006-ban a Valtos Security őrző-védő társaság irodavezetőjeként is dolgozott.

Március végén tartott sajtótájékoztató szerint megoldódni látszik a helyzet, hiszen a kukaholding elmondása alapján néhány kisebb település kivételével mindenhol megérkeznek a 2017-es és 2018-as hulladékgazdálkodási díj számlái, ezek a fizetési felszólítások 21 milliárd forintról szóltak összesen. A jövőben pedig arra fognak törekedni, hogy a kötelezettségüknek megfelelően negyedévenként egy számla érkezzon a felhasználók számára.

* Az összefoglalót készítette: *Nagy Evelin Éva*, joghallgató, DE ÁJK

Végül a NHKV körüli hírek közé tartozik, hogy értékesíti azokat a vagyonelemeket, amelyek a hulladékról szóló törvény alapján a tulajdonába kerültek. A társaság az értékesítés legegyszerűbb, költségghatékony formáját, az árverezést választotta, az eljárás 2018-ban közel három és fél milliárd forint bevételt eredményezett a holdingnak. Az elektronikus úton történő licit egyáltalán nem újkeletű, már két éve bevett gyakorlat.

Források jegyzéke:

- <https://magyarnemzet.hu/gazdasag/veget-er-a-szamlakaosz-a-hulladekholdingnal-6349376/?fbclid=IwAR1iIu3a-nhdj1J9SePwf7iZ5KimP4fqdC3Jsdn1CkaIyuj5DyvMgdiw33Y>
- https://www.napi.hu/ado/volt_helyettes_allamtitkart_igazolt_az_adotanacsado.620793.html?fbclid=IwAR2fgU3R_9u1xOQTNnWAtiAzCxPjM0vsXsLWNMi482YzOg3Ovajbaug_FhA
- <https://www.penzcentrum.hu/otthon/johet-a-csekkaradat-minden-elmaradt-szamlat-kikuld-a-kukaholding.1076199.html>
- https://hvg.hu/kkv/20190409_Olyan_csekket_kuldott_a_kukaholding_amelyet_masfel_eve_kellett_volna_befizetni

NÉGY ÚJ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉST VETT NYILVÁNTARTÁSBA AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG*

Európai polgári kezdeményezés indításához polgári bizottságot kell létrehozni, amely 7 olyan uniós polgárból áll, akik állandó lakóhelyük szerint legalább 7 különböző tagállamot képviselnek, és elérték a választójogi korhatárt. A kezdeményezést – melynek a Bizottság hatáskörébe tartozó területre kell vonatkoznia - nyilvántartásba kell vetetni, mely visszaigazolását követően 1 év áll rendelkezésre az aláírások összegyűjtésére. Amennyiben sikerül összegyűjteni legalább 1 millió aláírást – a vonatkozó rendelet meghatározza a tagállamonkénti aláírók minimális számát- az Európai Bizottságnak fogadja a szervezőket, majd hivatalos választ fogad el. Ebben megfogalmazza és megindokolja, hogy a polgári kezdeményezésre válaszul esetlegesen milyen intézkedésekre fog javaslatot tenni, illetve azt is megindokolja, ha a kezdeményezés nyomán nem javasol lépéseket.

1. Gyors, igazságos és hatékony megoldás az éghajlatváltozásra

Ezen európai polgári kezdeményezés célja a levegőszennyezés csökkentése érdekében a fosszilis tüzelőanyagok árának folyamatos emelése. Ez arra ösztönzi ugyanis a cégeket és a fogyasztókat, hogy tisztább, olcsóbb alternatívát válasszanak. Azzal érvelnek, hogy a tudósok és közgazdászok is egyetértenek abban, hogy a szennyezés árának megemelése és az ebből származó bevételeknek a háztartások közötti elosztása működő megoldás lehet.

2. A repülőgép-üzemanyagokra vonatkozó adómentesség megszüntetése Európában

A szervezők azt kívánják elérni, hogy a Bizottság javasolja a tagállamoknak a kerozinra vonatkozó adó bevezetését. Azzal érvelnek, hogy „a légi közlekedési ágazat adókedvezményekben részesül, pedig az üvegházhatásúgáz-kibocsátás egyik leggyorsabban növekvő forrását jelenti.”

3. Kohéziós politika a régiók egyenlőségéért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért

* Az összefoglalót készítette: **Gulyás Lilla**, joghallgató, DE ÁJK

A szervezők arra kérik fel a Bizottságot, hogy biztosítson „egyenlő lehetőséget [a régiók számára] a különböző uniós alapokhoz (...) való hozzáférésre annak érdekében, hogy az EU fejlődését és kulturális sokszínűségét fenn lehessen tartani”.

4. „PRO-NUTRISCORE”

E kezdeményezéssel a szervezők azt próbálják elérni, hogy legyen kötelező a „Nutriscore” jelölés feltüntetése az élelmiszeripari termékeken, annak érdekében, „hogy a fogyasztók magas színvonalú tájékoztatást kapjanak a termékek tápértékéről az egészségük megóvása érdekében”. Céljuk, hogy a tápértékre vonatkozó jelölések könnyebben olvashatóak és érthetőbbek legyenek.

Azoknak a polgároknak, akik támogatni szeretnék egy kezdeményezést, papír- vagy elektronikus formátumban ki kell tölteniük egy, a támogató nyilatkozatok gyűjtésére szolgáló formanyomtatványt. Ugyanazt a kezdeményezést csak egyszer lehet aláírni.

Források jegyzéke:

- <https://www.jogiforum.hu/hirek/40425>
- <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/basic-facts>
- <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/open/details/2019/000009>
- <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/open/details/2019/000008>
- <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/open/details/2019/000007>
- <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/open/details/2019/000006>

VÉDŐOLTÁSELLENES PANASZ ÜGYÉBEN DÖNTÖTT AZ AB*

Az elmúlt évszázadok során a tudomány vívmányainak köszönhetően sok, korábban halálos kimenetelű betegség került legyőzésre egyszerű védőoltások által. Mára számos védőoltás beadása kötelező, melyeket az állam költségvetési forrásból támogat, így minden állampolgár számára ingyenesen biztosítottak. Azonban egyre több azoknak a szülőknek a száma, akik megtagadják a gyermekük részére a védőoltás beadását. Egy ilyen ügyben kellett állást foglalnia az Alkotmánybíróságnak is. Az Alkotmánybírósághoz benyújtott panasz arra irányult, hogy a bíróság állapítsa meg egy gyermek családból való kiemeléséről szóló döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse is meg azt.

Az alaptényállás szerint a szülők mind a védőnői szolgáltatásokat, mind a kötelezően és szabadon választható védőoltásokat visszautasították a 2015-ben született gyermekük esetében. A hatóságok kivonták a gyermeket a szülők felügyelete alól ezzel korlátozva a szülők neveléshez fűződő jogát.

A szülők érvelése szerint a gyermek családból való kiemelésével, a gyerek lelkében, egészségi állapotában olyan visszafordíthatatlan kárt okoz a magyar állam, amely súlyos alapjogi sérelemnek minősül.

Az Alkotmánybíróság olyan döntést hozott, amely szerint a panasz kifogásaiban nem felelt meg a bírói döntés ellen irányuló alkotmányjogi panasz előírt követelményeinek. Ennek ellenére, bizonyos alkotmányos kifogások tisztázása érdekében az Alkotmánybíróság a panaszt mégis „külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el”.

Indoklásában kifejtette, hogy az Alaptörvény értelmében nemcsak a családnak, hanem az államnak is biztosítani kell a gyermekek számára azt a védelmet és gondoskodást, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésükhöz szükséges.

Az, hogy a szülők tudatosan kivonták gyermeküket az egészségügyi és gyermekvédelmi szervek látóköréből, az állam számára kontrollálhatatlanná vált a gyermek egészségi állapota, testi és értelmi fejlődése. Ez pedig nem csupán az egyént, hanem az egész társadalmat veszélyezteti közegészségügyi szempontból.

A gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogának jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család, másodlagosan pedig az állam. A szülők nevelési jogának elvonása azonban csak ideiglenes lehet. Amint garantálható az egészségügyi hatóságok és a szülők közötti együttműködés és a

* Az összefoglalót készítette: *Salya Fruzsina*, joghallgató, DE ÁJK

szülők megszüntetik a jogszabálysértő állapotot, a gyermeket vissza kell helyezni a családba.

Források jegyzéke:

- https://www.alkotmanybirosag.hu/uploads/2019/04/sz_iv_1089_2018.pdf
- https://index.hu/belfold/2019/04/11/lemosta_az_oltasellenesek_erveleset_az_alkotmanybirosag/
- https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/oltas-gyerek-szulo-alkotmany-birosag.682291.html

KÉPTELEN SZABADULNI EURÓPÁTÓL A MINISZTERELNÖKÉT VESZTŐ NAGY-BRITANNIA*

Lassan három éve zajlott le az a népszavazás, amely teljes mértékben felborította az angol politikai életet és ezzel együtt az egész Európai Unió közösségét, hiszen a történelemben először éltek az EUSZ 50. cikk adta lehetőséggel, miszerint egy tagállam elhagyhatja az Uniót. Ebben az időszakban vált mindenki számára ismerté Theresa May neve, mivel ő lett Nagy-Britannia új, egyben második női miniszterelnöke, aki végtelennek tűnő tárgyalások és egyezkedések után, nemrég jelentette be lemondását.

A korábban belügyminiszterként tevékenykedő May, David Cameron lemondása után került a kormány élére. Alapvetően a maradás mellett kampányolt, azonban megválasztott vezetőként úgy döntött, megpróbálja végigvinni a nép akaratát a lehető legkedvezőbb módon. Nehéz helyzetben volt, hiszen, ha az nem lett volna elég, hogy útközben sokan már szerettek volna inkább visszatáncolni, és semmisnek tekinteni a népszavazást, a kilépés mellett állók is különböző módon képzelik el a távozást. A „hard brexit” azaz a „kemény kiválás” támogatói teljes mértékben szeretnének elszakadni az Uniótól, megszakítva ezzel minden fontos kapcsolatot, azonban a „soft brexit” képviselői inkább egy megegyezésen alapuló kiválásban gondolkoznak, amelynek köszönhetően egy erősebb gazdasági együttműködés jönne létre. Szóba jöttek még más megoldások is, mint például egy kanadai típusú egyezmény, amelynek köszönhetően a jelenleginél egy korlátozottabb szabadkereskedelmi megállapodás jönne létre, vagy épp Norvégiához hasonlóan az Európai Gazdasági Térséghez csatlakozva férne hozzá Nagy-Britannia is a közös piachoz.

Az elmúlt években a brit kormányfő szinte folyamatosan ingázott a szigetországi parlament és az EU intézményei között; amikor sikerült az egyik oldalon kompromisszumot kötni, akkor a másik oldalnak biztosan nem tetszett a kiegyezés valamely feltétele, sőt időközben még a saját pártja támogatását is elvesztette.

A legutolsó állás szerint May ígéretet tett, miszerint március 29-ig megtörténik az EU-ból való kiválás, a megegyezés azonban ekkor sem történt meg, így egy nagyon ellentmondásos helyzet állt elő, hiszen az épp távozni akaró tagállamnak szavaznia kellett az Európai Parlamenti választásokon. A

* Az összefoglalót készítette: *Nagy Evelin Éva*, joghallgató, DE ÁJK

voksok leadásra május 23-án került sor, ami nem zajlott a legmegfelelőbb ütemben, hiszen több külföldi európai állampolgártól is érkezett bejelentés, hogy nem tudtak élni az őket illető választójogukkal, mivel nem szerepeltek a névjegyzékben. Természetesen ez a súlyos hiba azért történhetett meg, mert szinte az utolsó pillanatig abban a hitben voltak, hogy nem kell megtartani a szavazást, és még előtte sikerül megegyezni a kilépést illetően.

A miniszterelnök lemondása előtt új népszavazás megtartása is felmerült, ami szintén nem növelte a népszerűségét. A bejelentésében elmondta, hogy addig marad, amíg meg nem választják az utódját, akire nagy felelősség hárul majd, hiszen a jelenlegi állás szerint október 31. a határideje a kilépésnek, ami már alapból egy meghosszabbított lehetőség a Szerződésben szereplő 2 évhez képest.

Források jegyzéke:

- https://index.hu/kulfold/2019/05/24/theresa_may_bejelentes_br_exit_nagy-britannia_kormanyfo/
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/nem-eleg-a-brexite-ujabb-botrany-van-a-brit-ep-valasztas-miatt.325391.html>
- <https://24.hu/kulfold/2018/09/24/brexit-eu-nepszavazas-theresa-may/>
- https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/lemondas-theresa-may-junius-7-brexit.684820.html

ELHALASZTVA? MÉG SEM ÁLL FEL AZ ÖNÁLLÓ KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁG?!

Egyet előre, kettőt hátra. - Blogunk az elmúlt két évben, folyamatosan nyomon követte az önálló közigazgatási bíróság kialakításának rögzös útját. Volt úgy, hogy lesz, volt úgy, hogy még se. Aztán mégis. Közel egy éve beszámoltunk az "utolsó simításokról", melynek része volt az Alaptörvény módosítása is. Akkor úgy tűnt lebontottak minden „akadályt” és valóban lesz különálló közigazgatási bíróság. Az új rendszer felállítását 2020-ra ígérték. De 2019. május 30-án a kormány bejelentette, hogy határozatlan időre el kívánja halasztani az önállósítást.

Az elmúlt időszakban EU-s és nemzetközi szinten is erős kritika és heves vita övezte a reformelképzeléseket. A tervezet kritikussai szerint nem is jogi, sokkal inkább politikai megfontolások indokolják az önálló bírói kar felállítását. Szerintük a javaslat alapján a kormány irányítása és felügyelete alatt működő "bábbíróság" állna fel. Például a bírák kinevezése és felmentése miniszteri kézbe kerülne. Az új bírói kar döntene végső soron többek között adó-, energia- és közbeszerzési ügyekről, sőt tüntetésekkel vagy akár választásokkal kapcsolatos jogvitákról is.

Az itt említett és ehhez hasonló pontok miatt a bírói függetlenség léte megkérdőjeleződött mind az uniós, mind pedig nemzetközi szinten. A kormány szerint bár a jogállamiság szempontjából nem kifogásolható a tervezett intézkedés, azonban az elmúlt időszak heves eu-s és nemzetközi vitái miatt indokolt az önállósítás elhalasztása. A kormány azt kommunikálta, hogy nyitott a vitára, de amíg nincs "megnyugtató légkör" a kérdés körül, nincs itt az ideje az önálló közigazgatási bíróságnak...

Források jegyzéke:

- https://index.hu/belfold/2019/05/30/kormanyinfo_135_gulyas_gergely_varga...
- https://index.hu/belfold/2019/05/30/elhalasztjak_a_kozigazgatasi_birosag...
- <https://www.sonline.hu/orszag-vilag/a-kormany-kezdemenyezesi-a-kozigazgata...>

* Az összefoglalót készítette: **Dr. Széles Krisztina**, doktorandusz, DE ÁJK

A FIKTÍV SZÁMLÁK ESETÉN FENNÁLLÓ HOZZÁADOTTÉRTÉK-ADÓ LEVONÁSI JOGRÓL DÖNTÖTT AZ EUB*

2019. május 8-án az Európai Unió Bírósága meghozta döntését a fiktív számlák esetén fennálló hozzáadottérték-adó (héta) levonási jogról, illetve a jogosulatlan héa levonás esetén alkalmazandó bírság adóalapjáról. Az ezzel kapcsolatos jogi probléma nem egyedülálló, ugyanis a Kúria is nemrégiben hozott döntést hasonló témában, a fiktív ügyletekre vonatkozó ÁFA visszaigényléssel kapcsolatban.

Az EUB előtt zajló alapügy tényállása az volt, hogy egy villamosenergia-termeléssel és értékesítéssel foglalkozó olasz társaság, úgy növelte meg fiktíven a számláin szereplő összegeket, hogy ugyanazon villamosenergia-mennyiségeket, ugyanazon az áron és ugyanazon csoporthoz tartozó társaságok között körkörös eladási mechanizmussal értékesítette. Ezen ügyletek azonban nem okoztak a költségvetésnek adóbevétel kiesést, mivel a társaság teljesítette az egyes villamosenergia adásvételi ügyletei után keletkező héa fizetési kötelezettségét. Az olasz adóhatóság ezt észlelve megtagadta azon ügyletek utáni héa-levonást, amelyek a villamosenergia tényleges átadása hiányában fiktívnek minősültek. Továbbá a társaságot a jogellenesen levont héa összegének megfelelő összegű bírsággal sújtotta. Az adóhatóság szerint a fiktív ügyletek egyetlen célja az volt, hogy a társaság a banki finanszírozásban való részesülés céljából a könyvelésben nagyobb összegeket mutasson fel.

A társaság a hatóság határozataival szemben keresetet indított a megyei adóügyi bíróságon, amelyet azonban elutasítottak. A társaság az ítélet ellen fellebbezett és a fellebbezés során eljáró tartományi adóügyi bíróságnak már kétségei voltak a nemzeti szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségéről, így az uniós jog értelmezésével kapcsolatban az Európai Unió Bíróságához fordult előzetes döntéshozatali eljárás keretében.

A tagállami bíróság három kérdést intézett az EUB-hoz. Az első két kérdés arra vonatkozott, hogy „úgy kell-e értelmezni a héa-irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fiktív ügyletekre vonatkozó héa levonását kizárja, ugyanakkor ezen adó – beleértve a fiktív ügylet utáni adót is – megfizetésére kötelezi azokat a személyeket, akik héát tüntetnek fel a számlán.” A harmadik pedig arra irányult, hogy „egy olyan helyzetben, mint amilyen a jelen ügy, az arányosság elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal

* Az összefoglalót készítette: *Soltész Péter Ádám*, joghallgató, DE ÁJK

ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely alapján a jogellenes héa-levonást az elvégzett levonás összegével megegyező bírsággal szankcionálják?”

Az első két kérdés megválaszolása előtt rögzítette a bíróság, hogy az uniós irányelv 168. cikke alapján a héa levonásának joga, akkor gyakorolható, hogy ha a termékek vagy „beszerzése”, vagy igénybevétele érdekében felmerült költségek az adólevonásra jogosító, adóköteles értékesítési ügyletek árának alkotóelemét képezik”. Ez azt jelenti jelen esetben, hogyha a termék beszerzése vagy a szolgáltatás igénybevételére irányuló ügylet fiktív, akkor nem áll fenn semmilyen tényleges termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás, így adólevonási jog sem keletkezhet. A le nem vonható adólevonás joga pedig a számla címzettjére vonatkozik.

Másrészt a bíróság a vonatkozó irányelv 203. cikke alapján azt is megjegyezte, hogy ha a számla kibocsátója a számláján héát tüntet fel, akkor azt köteles is megfizetni. A héa megfizetése tehát a számla kibocsátóját terheli, a héa le nem vonhatósága pedig a számla címzettjét. Az alapügyben azonban minden egyes gazdasági szereplő egyszerre volt a héát feltüntető számla kibocsátója, és egy másik olyan számla címzettje is. Ezért, úgy voltak kötelesek a héát megfizetni, hogy azt később nem tudták levonni.

A bíróság ezek után következtetett a héa-levonási mechanizmus két céljára, amely egyrészt az, hogy a „vállalkozót teljes egészében mentesítse valamennyi gazdasági tevékenysége keretében fizetendő vagy megfizetett héa terhe alól, amennyiben azok héa kötelesek”. Másrészt az, hogy az adócsalást, az adóelkerülést és az esetleges visszaéléseket megelőzzék. „Márpedig az adóbevétel-kiesés veszélye főszabály szerint nem hárul el teljesen, amíg a héa összegét jogosulatlanul feltüntető számla címzettje ezen adó levonása céljából felhasználhatja a számlát”.

Jól láthatóan a két cél között kollízió van, amely feloldása érdekében a bíróság megnézte, hogy a héa megfizetési és a le nem vonási kötelezettség az arányosság elve alapján nem lépte-e túl a cél eléréséhez szükséges mértéket és nem sérti-e ezzel kapcsolatban a héa-semlegesség elvét.

Ezzel összefüggésben rögzítette, hogy a héa-semlegesség elvének tiszteletben tartását biztosítja az, ha a tagállam előírja azt, hogy „minden jogosulatlanul felszámított adó helyesbíthető, amennyiben a számla kibocsátója bizonyítja jóhiszeműségét, vagy ha kellő időben és teljes mértékben elhárítja az adóbevétel-kiesés veszélyét”.

Ez jelen ügyre vonatkozóan azt jelenti, hogy ugyan a társaság jóhiszeműségének hiányában nem lenne jogosult az adólevonásra, azonban, mivel a társaság fiktív ügyletei semmilyen adóbevétel-kiesést nem okoztak a költségvetésnek, így a számlán szereplő megfizetett adó visszatérítésére mégis jogosulttá válik. Továbbá ez - általánosságban - a többi ügyre vonatkozóan azt jelenti, hogy a tagállamok kötelesek arra, hogy a fiktív számla kibocsátójának lehetővé tegyék azt, hogy az e számlán szereplő megfizetett adó visszatérítését

kérje, amennyiben kellő időben és teljes mértékben elhárította az adóbevétel-kiesés veszélyét.

Ezek alapján az első két kérdésre azt a választ adta a bíróság, hogy „az alapügyhöz hasonló ügyekben nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fiktív ügyletekre vonatkozó hozzáadottérték-adó levonását kizárja, ugyanakkor ezen adó megfizetésére kötelezi azokat a személyeket, akik héát tüntetnek fel a számlán, feltéve hogy a nemzeti jog lehetővé teszi az e kötelezettségből eredő adótartozás helyesbítését, ha az említett számla nem jóhiszeműen eljáró kibocsátója kellő időben és teljes mértékben elhárította az adóbevétel-kiesés veszélyét, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia”.

A harmadik kérdés megválaszolása előtt pedig azt is rögzítette az EUB, hogy a tagállomoknak az irányelv alapján lehetőségük van olyan intézkedéseket elfogadni, amelyek a héa pontos beszedésére és az adócsalás megakadályozására irányulnak. Azonban a tagállomok ezen hatáskörüket az arányosság és a héa-semlegesség elvének a tiszteletben tartásával gyakorolhatják csak. Ennek kapcsán mérlegelni kell azt, hogy „a szankció megfelel-e az arányosság elvének és figyelembe kell venni különösen az e szankció által büntetendő jogsértés jellegét és súlyát, valamint a szankció összege meghatározásának módjait”.

A nemzeti jog szerint a bíróság adóalapja nem az adótartozás volt, hanem a jogosulatlanul levont adó összege. Ez azért releváns, mert az adótartozás és jogosulatlanul levont adó összege nem mindig esik egybe. Előbbi ugyanis a megfizetendő héa és levonható adó közötti különbséget lesz. Az alapügyben pedig ez a két szám el is tért egymástól, mivel a társaság adótartozása nulla volt, hiszen szabályszerűen megfizették a héát. A bíróság adóalapja viszont a jogosulatlanul levont, előzetesen felszámított adó összegének 100%-a volt. Így teljesen figyelmen kívül hagyta a társaság adótartozásának hiányát. Mindezek alapján a 3. kérdés tekintetében az EUB azt a választ adta, hogy az alapügyhöz hasonló ügyekben arányosság és a héa-semlegesség elvével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a jogellenes héa-levonást az elvégzett levonás összegével megegyező bírsággal szankcionálja.

Források jegyzéke

- <https://www.jogiforum.hu/hirek/40504> (2019.06.01.)
- www.curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docId=213856&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1442963 (2019.06.01.)

AB: NEM ALAPTÖRVÉNY-ELLENES A HAJLÉKTALANSÁG KRIMINALIZÁLÁSA*

Az Alaptörvény 2018-as hetedik módosítása alaptörvényi szintre emelte az életvitelszerű közterületen tartózkodás általános tilalmát. A Parlament 2018. október 15-i hatállyal módosította a szabálysértési törvényt, melynek értelmében aki életvitelszerűen közterületen tartózkodik, az szabálysértést követ el. Amennyiben 90 napon belül valakit már háromszor figyelmeztettek, a negyedik alkalommal kötelező megindítani ellene a szabálysértési eljárást.

Az indítványozó bírók szerint a támadott rendelkezések ellentétesek a jogállamiság elvével és az emberi méltósághoz való joggal. Hivatkoztak az Alkotmánybíróság 2012-ben hozott döntésére, melyben megsemmisített egy hasonló szabálysértési tényállást, valamint arra, hogy az Alaptörvény időközben módosított szövege nem indokolja az életvitelszerű közterületi tartózkodás kriminalizálását.

Az AB döntése

Az AB a napokban közzétett határozatában úgy foglalt állást, hogy a megváltozott alaptörvényi szabályozásra tekintettel a korábbi 2012-es alkotmánybírói határozat nem alkalmazható. Az AB hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény hatályos szövegét tekinti irányadónak, valamint az Alaptörvényt, illetve annak módosítását tartalmilag nem vizsgálhatja felül.

A többségi vélemény szerint a támadott szabályozás megfelel a szabálysértési jog alkotmányos követelményének, valamint érvényesíti annak garanciáit. Úgy érvelnek, hogy a szabályozás azokkal szemben állapít meg szankciót, akik az erre irányuló alaptörvényi tilalom, valamint a többszöri, kifejezett felhívás ellenére sem kívánnak felhagyni az életvitelszerű közterületen tartózkodással. Az AB szerint tehát a támadott tényállás tehát nem a hajléktalan létet szankcionálja, hanem az együttműködési kötelezettség megsértéséhez fűz jogkövetkezményt.

Az AB hangsúlyozza, hogy az Alaptörvényből az állam fokozott intézményvédelmi kötelezettsége következik, avagy az érintett személyeknek az ellátórendszerbe való bekerüléséről gondoskodni kell. Az egyén együttműködésének hiányában a szabálysértési szankció mint végső eszköz áll az állam rendelkezésére. Az AB kimondta, hogy a szabálysértési szankció csak

* Az összefoglalót készítette: **Gulyás Lilla**, joghallgató, DE ÁJK

akkor alkalmazható, ha a hajléktalan személy ellátórendszerben való elhelyezése a cselekmény elkövetésekor igazolhatóan biztosított volt.

Az AB szerint tehát nem alaptörvény-ellenes a szabálysértési törvénynek az életvitelszerű közterületen tartózkodás tilalmára vonatkozó szabályozása.

A határozathoz Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolást csatolt, míg Czine Ágnes, Juhász Imre, Hörcherné Marosi Ildikó, Schanda Balázs, Stumpf István és Szalay Péter alkotmánybíró különvéleményt fűzött. A testület tehát 7:6 arányban szavazta meg jelen határozatot.

Kiemelendő, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján 2018 októberétől 2019 márciusáig összesen 338 esetben alkalmazott helyszíni figyelmeztetést a rendőrség „életvitelszerű közterületi tartózkodás” szabályainak megsértése miatt. Úgy tűnik, a jogszabály a gyakorlatban megbukott, hiszen januártól március közepéig egyetlen hajléktalan embert sem állítottak bíróság elé azért, mert az utcán élt.

Források jegyzéke:

- <https://alkotmanybirosag.hu/dontes/ab-hatarozat-biroi-kezdemenyezes-targyaban/>
- <https://tasz.hu/cikkek/embertelen-alkotmanybirosagi-dontes-szuletett-a-hajlektalan-emberek-elzarasarol>
- <https://www.jogiforum.hu/hirek/40563>
- https://index.hu/belfold/2019/06/06/alkotmanybirosag_alaptorveny_ab_dontes_hatarozat_hajlektalan_hajlektalantorveny/

A FŐTANÁCSNOKI INDÍTVÁNY SZERINT NEM ELLENTÉTES AZ UNIÓS JOGGAL A TÁVKÖZLÉSI KÜLÖNADÓ*

A magyar parlament 2010 őszén fogadta el az ágazati különadókról szóló törvényt, amely alapján 2010 és 2012 között mintegy 500 milliárd forintnyi adót szedett be a magyar állam. A Vodafone Magyarország évekkel később a Fővárosi Közigazgatási- és Munkaügyi Bíróság előtt vitatta a távközlési különadónak az uniós joggal való összhangját. A Fővárosi KMB előzetes döntéshozatali eljárás keretein belül kérte ki az Európai Unió Bíróságának véleményét.

A Vodafone álláspontja szerint az adórendszer diszkriminatív és a letelepedés szabadságának elvébe ütközik. Diszkriminatívnak tekinthető ugyanis olyan, az árbevételhez igazodó progresszív adómérték-rendszert alkalmaz, amelyben az adómentes, illetve a legalacsonyabb kulcs alá eső kategóriákba lényegében csak az alacsony árbevételű, magyar tulajdonú adóalanyok tartoznak, míg a legmagasabb teher kizárólag a magas árbevételű, külföldi tulajdonú adóalanyokra alkalmazandó, amelyek az általuk befizetett különadó döntő részét e legmagasabb sáv alapján fizetik meg.

Az előzetes döntéshozatali eljárásban ugyan még döntés nem született, Juliane Kokott német főtanácsnok a héten ismertette az indítványát, amelyben kifejtette milyen döntés kellene hoznia – álláspontja szerint - a Bíróságnak. Egyrészt abban a kérdésben foglalt állást, hogy a különadó sérti-e a letelepedés szabadságát, másrészt, hogy különadóra vonatkozó szabályozás összhangban áll-e az uniós joggal.

Az első kérdésre vonatkozóan a főtanácsnok úgy véli, hogy a távközlési különadó bevezetése révén nem áll fenn a vállalkozások letelepedésének korlátozása. Indoklása szerint a magyar jogalkotó által választott, árbevételekhez kapcsoló szempont nem mutatja azt, hogy különbséget kíván tenni a hazai és a külföldi vállalkozások között. Indítványában kifejtette, hogy a progresszív adózás jellemzője, hogy a nagyobb árbevételű vállalkozások magasabb átlagos adókulcs alá tartoznak, mint a kisebb árbevételű vállalkozások, ami által a vállalkozások e két csoportja eltérő bánásmód alá esik. Az adókulcs ebből a szempontból történő meghatározása sem érinti hátrányosabban a külföldi vállalkozásokat, mint a hazaiakat.

Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a távközlési adó az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokba ütközik-e, a főtanácsnok a Bíróság ítélezési gyakorlatát hívta segítségül, amely szerint egy adóalany annak

* Az összefoglalót készítette: *Salya Fruzsina*, joghallgató, DE ÁJK

érdekében, hogy kivonja magát az adózási kötelezettség alól nem hivatkozhat arra, hogy állami támogatásnak minősül olyan mentesség, amelyben más vállalkozások is részesülnek. Ezek alapján a főtanácsnok szerint az állami támogatás uniós joggal történő vizsgálatára irányuló kérdés elfogadhatatlan. Abban az esetben, ha a Bíróság mégis elfogadhatónak ítéli meg, a főtanácsnok szerint a távközlési különadó nem biztosít az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokkal össze nem egyeztethető szelektív előnyt.

A szelektív előny az érintett vállalkozások viszonyában való fennállásának megállapítását ugyanis már önmagában kizárja az a körülmény, hogy az eltérő árbevételű és pénzügyi helyzetű vállalkozások nincsenek összehasonlítható jogi és ténybeli helyzetben. A főtanácsnok megállapítja, hogy a távközlési különadó, mint árbevétel-alapú közvetlen jövedelemadó nem forgalmiadó-jellegű, így nem ütközik a hozzáadottérték-adó irányelvbe. A fenti következtetésekre tekintettel a főtanácsnok álláspontja szerint a magyarországi távközlési különadó összhangban van az uniós joggal. Fontos megemlíteni, hogy a főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A bírák ezután kezdik meg a tanácskozást, hogy meghozzák az ítéletet.

Források jegyzéke:

- https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/perel_a_multi_szazmili_ardokat_bukhat_el_a_magyar_allam.659301.html
- https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/magyarorszag_nagy_gyozelem_elott_all.686041.html
- [Juliane Kokott főtanácsnoknak a C-75/18. sz. Vodafone ügyben ismertetett indítványa](#)

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

A Közjavak folyamatosan várja a minimum 10.000, maximum 25.000 karakter terjedelmű, a folyóirat profiljába illeszkedő tanulmányokat. A kéziratok megküldése előtt javasoljuk a formai követelményekre vonatkozó szabályok áttanulmányozását. A megjelentetni kívánt tanulmányokat a szerkesztőbizottság részére az alábbi e-mail címre kérjük megküldeni: bartha.ildiko@law.unideb.hu

A szerkesztőbizottság által befogadott tanulmányok hagyományos módon, a negyedévente megjelenő elektronikus folyóiratban, valamint az interaktív kozjavak.hu blogoldalon is megjelennek. Erre tekintettel a tanulmányok elkészítését és benyújtását kétféle formában kérjük megtenni.

Formai követelmények

A tanulmányokat word dokumentumban, Times New Roman betűtípusban, 12-es betűmérettel, normál sortávolsággal, sorkizártan kérjük elkészíteni.

Hivatkozási rendszerre vonatkozó követelmények

A szerkesztőbizottság kéri a szerzőket, hogy amennyiben lehetőség van rá, a tanulmányokat egyfelől a hagyományos szövegekőzi lábjegyzettel ellátott formátumban, valamint az elektronikus megjelentetést elősegítő sorkőzi hivatkozásokat tartalmazó változatban is szíveskedjenek elkészíteni.

1. Blog változat:

Amennyiben a forrás nyilvános weboldalon is teljes terjedelemben elérhető (pl. egy hatályos törvényszöveg, tanulmány, jelentés stb.), akkor a wordbe ágyazott hiperhivatkozással (a hiperlinket a szövegben a forrásra egyértelműen utaló szóhoz vagy szókapcsolathoz rendeljük hozzá).

Példa:

"Az információszabadság lényege, hogy a társadalom tagjainak joga van a közérdekű adatokat ([Infotv. 3. § 5.](#)) megismerni, betekinteni az ezekkel kapcsolatos dokumentációba."

Amennyiben tudományos irodalmi forrást hivatkozunk meg ezzel a módszerrel, a hiperlink alatt csak olyan elérhetőséget adjunk meg, amely a közlemény bibliográfiai adatait is teljeskörűen tartalmazza és a szerzői jogi követelményeknek megfelelően lett közzétéve. Amennyiben ez nem lehetséges, a 2. pontban ismertetett hivatkozási formát alkalmazzuk.

Ha nem érhető el (vagy nem teljes terjedelemben) a forrás nyilvános weboldalon, a forrást a megfelelő szövegrész után szögletes zárójelben jelöljük a folyóirat változathoz lentebb megadott hivatkozási rendszer szerint.

2. Folyóirat változat:

Könyveknél:

Sivák József–Vigvári András (2012): *Rendhagyó bevezetés közpénzügyek tanulmányozásába*. Budapest: Complex, 35-40. old.

Tanulmánykötetben, gyűjteményes kötetben megjelent szövegek esetében:

Mickiewicz, Ellen (2000): Institutional Incapacity, the Attentive Public, and Media Pluralism in Russia. In: Richard Gunther, Richard-Mughan, Anthony (eds.): *Democracy and the Media*. Cambridge: Cambridge University Press., pp. 85–121.

Folyóiratban megjelent tanulmány esetében:

Selck, J. Torsten (2004): On the Dimensionality of European Union Legislative. In: *Journal of Theoretical Politics*. Vol. 16., No. 2. April, pp. 203–222.

Hetilapokban/napilapokban megjelent, szerző nélküli írások hivatkozása:

Közös rendszer – felkészült irányítás (2011). In: *Szabadhajdú Városi Hetilap*, 2011. 21. évf. 42. sz. (12. 20.) 4–5. old.

Mindegyik fenti esetben az alábbiak szerint kérjük a pontos oldalszám megjelölését, amennyiben szükségessé válik: magyar szakirodalomnál „34–54. old.” és angol szakirodalomnál „pp. 34–54.”

Kérjük, hogy a szerzők a tervezett tanulmány részét képező képeket, ábrákat vagy táblázatokat is külön dokumentumban is küldjék el (ábrák és táblázatok esetében olyan formátumban, amelyben lehetséges ezek szerkesztése - diagramoknál excelben).

© 2019 MTA-DE Közzolgáltatási Kutatócsoport.

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a szerzők írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható.

Idézni, szöveges tartalmat átvenni csak a forrásra való hivatkozással szabad.